

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПОЛІТИЧНА ТЕОРІЯ:
ПОРІВНЯЛЬНА ПОЛІТОЛОГІЯ**

для студентів

спеціальності	052 Політологія
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	052.00.01 Політологія

Київ – 2021

ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код: 554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0895/21
Лещенко
(підпис) (прізвище, ініціал)
« 21 » _____ 2021 р.

Розробники:

Супруненко Анна Петрівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Супруненко Анна Петрівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології Історико-філософського факультету Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології Історико-філософського факультету

Протокол від 15.09.2021 року № 1

Завідувач кафедри Пояркова Т.К.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 052.00.01.Політологія

17.09.2021 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової програми) Пояркова Т.К.

(підпис)

Робочу програму перевірено

18.09.2021 р.

Заступник декана

(підпис)

Завадський В.М.

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни «Порівняльна політологія»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	II	
Семестр	4	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	20	
Самостійна робота	22	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Порівняльна політологія» є осягнення політичної сфери суспільного буття, засвоєння знань про суспільно-політичні процеси, форми правління та державного устрою у їх компаративному зрізі; сприяння формуванню у студентів національної свідомості, наукового мислення у сфері політики, політичної культури, зацікавленості у поглибленні і розширенні світогляду; усвідомлення сутності, соціального призначення та функцій політичної науки, її роль і місце в системі соціо-гуманітарних наук.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними компетентностями:

ЗК-02	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Володіння базовими загальними знаннями в сфері політичної науки, основними політологічними поняттями, знання закономірностей та тенденцій функціонування політичних систем, різних форм держав.
ФК-02	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології: <ul style="list-style-type: none">– фундаментальні знання з політичної теорії до розв'язання кількісних та якісних задач з аналізу політики та поточного політичного аналізу;– ключові принципи функціонування та закономірності розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів;– базові особливості реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту функціонування та взаємодії.
ФК-03	Вільне володіння базовим категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки: теоретико-методологічна та категоріальна обізнаність загальнонаукових та спеціальних методів та дослідницьких підходів, розуміння етико-практичної значущості політичного знання; ключові політологічні поняття, теорії і методи аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту;

3. Результати навчання за дисципліною:

ПРН-01-з	Розуміння предметної області та базової специфіки професійної діяльності: <ul style="list-style-type: none">– знання класичних і сучасних теорій політики;– знання основних принципів і підходів до аналізу структури політичних систем, класифікації політичних режимів, природи і сутності політичної та державної влади;– знання теорій походження та моделей держави;– знання структури і функцій системи державного управління.
ПРН-02-з	Знання на відповідному рівні загальну природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

ПРН-03-з	Базові знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.
ПРН-02-у	Вільно володіти базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.
ПРН-03-у	Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
ПРН-10-у	Вільно спілкуватися англійською або іншою іноземною мовою у професійній комунікації.
ПРН-03-с	Спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Разом	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I.							
Тема 1. Порівняльна політологія як напрямок політичної науки.	4	2			-	-	2
Тема 2. Порівняльна політологія – теорія, практика, проблематика досліджень.	4	2			-	-	2
Тема 3. Порівняльний метод та методика порівняльного політологічного дослідження. Категоріальний апарат.	8	2	2				4
Модульний контроль	2						
Разом	18	6	2	-	-	-	8
Змістовий модуль II.							
Тема 4. Порівняльне дослідження політичних систем.	18	2	4	10	-	-	2
Тема 5. Порівняльне дослідження політичного устрою.	3	2			-	-	1
Тема 6. Порівняльне дослідження форм правління.	3	2			-	-	1
Тема 7. Порівняльне дослідження політичних режимів.	3	2					1
Тема 8. Порівняльне дослідження політичної культури.	4	2					2
Модульний контроль	2						
Разом	33	10	4	10	-	-	7
Змістовий модуль III.							
Тема 9. Порівняльне дослідження державних інститутів.	4	2			-	-	2
Тема 10. Порівняльне дослідження політичних партій та партійних систем.	9	2	4		-	-	3
Тема 11. Порівняльне дослідження виборчих систем.	4	2			-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	19	6	4		-	-	7
Підготовка та проходження контрольних заходів	20						
Загалом	90	22	10	10	-	-	22

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Порівняльна політологія як напрямок політичної науки.

Політологія - наука про політику і політичну владу в усіх її проявах, спосіб її організації і діяльності. Місце політології в системі наукового знання: політологія і філософія, політологія і право, політологія і соціологія, політологія та економічні науки (теорії).

Виникнення й основні етапи становлення порівняльної політології. Порівняльний метод в історії політичних вчень: Аристотель, Полібій, Цицерон, Ф.Аквінський, Н.Макиавеллі, Ш.-Л.Монтеск'є, О.Конт, Е.Дюркгайм, Г.Гегель, М.Вебер.

Об'єкт і предмет порівняльної політології. Порівняльна політологія в системі політологічних дисциплін. Функції порівняльної політології.

Формування порівняльної політології як самостійної субдисципліни політичної науки. Історико-порівняльний підхід Ф.Лібера. «Традиційний підхід» у порівняльній політології (В.Вільсон). Р.Міхельс про партії, Дж.Брайтс про сучасні демократії, Г.Сміт про історію політики. Нормативність політичної теорії

Вплив Чикагської школи на розвиток порівняльної політології. Біхевіористський період в порівняльній політології.

Структурно-функціональний метод (Т.Парсонс, Д.Істон, Г.Алмонд).

Інституціоналізм. «Нова порівняльна політологія».

Неоінституціоналізм.

Основні поняття теми:

політологія, соціологія, субдисципліна, об'єкт науки, предмет науки, метод, політична теорія, інституціоналізм, неоінституціоналізм.

Тема 2. Порівняльна політологія - теорія, практика, проблематика досліджень.

Класична тематика порівняльної політології.

Політичні системи та їх утворення, існування, функції.

Вивчення демократії - центральна проблема порівняльної політології на сучасному етапі розвитку науки.

Порівняння політичних систем на підставі аналізу інституту держави. Порівняння політичного устрою: інтереси особи та суспільства, громадянські права та відповідальність, соціальний консенсус. Законодавча та виконавча влади, виборча система, повноваження судової гілки влади - судів та суддів. Унітарна та федеративна держави, парламентська та президентська форми республіканського правління. Політичний режим.

Проблема розвитку порівняльної політології. «Третій світ» і концепція модернізації.

Генеза й проблеми соціальної держави. Економічна та політична конкуренція. Теорія раціонального вибору й демократія.

Формування нових об'євів порівняльних політологічних досліджень: економічні аспекти політики, функціонування політичних інститутів, розвиток й активність груп інтересів, аналіз діяльності державних і наддержавних установ. Націоналізм та етнічні конфлікти.

Порівняльна політологія та міжнародні відносини; екологічні рухи, нові альтернативні рухи, гендер.

Основні поняття теми:

порівняльна політологія, політична система, інститут, інститут держави, влада, гілки влади, політичний режим, модернізація, соціальна держава, конфлікт, соціальний рух, гендер.

Тема 3. Порівняльний метод та методика порівняльного політологічного дослідження. Категоріальний апарат.

Порівняння як метод наукового аналізу. Сутність та методологічні проблеми порівняння.

Основні поняття порівняльного аналізу. Основні етапи порівняльного політичного дослідження. Значення системного аналізу в порівняльному політологічному дослідженні.

Методика проведення порівняльного дослідження. Методика Д.Баррі: концептуалізація об'єкта дослідження, операціоналізація, мінімізація впливів елементів політичної культури однієї з досліджуваних країн на іншу, незалежність спостереження.

Методика М.Догана: визначення питань, що висуваються до досліджуваних культур, визначення еквіваленту дослідження, визначення максимально подібних та відмінних елементів систем.

Послідовність порівняльного аналізу:

- метод дослідження окремого випадку;
- бінарний аналіз;
- порівняння схожих елементів (країн);
- дослідження «контрастних» країн і т.д.

Категорії порівняльної політології: ідеальний тип, модель, типологія, класифікація, кореляція, види порівняння, бінарний, лонгетюдний, асинхронний, регіональний, глобальний, порівняння найбільш схожих систем, порівняння найбільш відмінних систем.

Основні поняття теми:

метод, методика, порівняння, системний аналіз, порівняльний аналіз, об'єкт дослідження, концептуалізація, операціоналізація, мінімізація, еквівалент дослідження, категорія, категорія порівняльної політології.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Тема 4. Порівняльне дослідження політичних систем.

Розвиток теорії політичних систем. Д.Істон та Г.Алмонд - фундатори теорії політичної системи.

Типології політичних систем. Проблеми типізації політичних систем: євро центризм, статичність, відсутність універсальних підходів.

Структура політичної системи: політична, державна влада; політичні відносини; політична організація суспільства; політична культура. Функції політичної системи. Закономірності функціонування політичної системи.

Типологія політичних систем: англо-американський, континентально-європейський, доіндустріальний (частково індустріальний), тоталітарний та демократичний типи.

Методологічні основи порівняльного дослідження політичних систем: загальна теорія систем (Л. фон Берталанфі), теорія соціальної системи (Т.Парсонс, Р.Мертон), біологічні антропологічні теорії, кібернетичний підхід до аналізу соціальних систем.

Сутність, структура та функції політичної системи. Класифікація політичних систем. Формування й вибір критеріїв дослідження: раціональна орієнтація, структурна диференціація, політична мобілізація.

Взаємодія теорії політичної системи з теоріями політичної стабілізації режимів, політичної інституціоналізації, груп тиску, політичної та соціальної інтеграції, політичної рівноваги, політичної мотивації.

Методологічне та політико-практичне значення теорії політичних систем.

Основні поняття теми:

політична система, типологія, теорія систем, теорія соціальної системи.

Тема 5. Порівняльне дослідження політичного устрою.

Сутність держави, державної влади. Концепції походження держави. Класифікація сучасних держав світу.

Сутність державного суверенітету. Розуміння інституту держави.

Класифікація форм і методів державної діяльності. Місцеві органи самоуправління.

Основні поняття теми:

державна, державна влада, концепція, класифікація, суверенітет, інститут держави.

Тема 6. Порівняльне дослідження форм правління.

Сутність й типологія форм правління. Переваги й недоліки різних форм правління. Критерії оцінювання. Вимір форм правління.

Сучасні тенденції розвитку різних форм правління.

Основні поняття теми:

правління, форма правління.

Тема 7. Порівняльне дослідження політичних режимів.

Класифікації політичних режимів.

Типологізації перехідних політичних режимів.

Вимір політичних режимів.

Основні поняття теми:

політичний режим, типологія, перехідний політичний режим.

Тема 8. Порівняльне дослідження політичної культури.

Сутність політичної культури. Структура політичної культури.

Політична культура як основний чинник, що визначає політичну поведінку індивідів і соціальних спільностей, надаючи їм певного змісту і спрямування.

Поняття політичної свідомості. Політична психологія та ідеологія. Буденна й теоретична політична свідомість. Індивідуальна, групова й масова свідомість.

Типи і функції політичної культури. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Типологія політичної культури Є. Вятра.

Вплив політичної культури на політичну систему. Функції політичної культури.

Основні поняття теми:

культура, політична культура, свідомість, ідеологія, свідомість буденна та теоретична, політична система.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Тема 9. Порівняльне дослідження державних інститутів.

Сутність та характеристика основних державних інститутів.

Основні різновиди системи державних органів. Поділ влад у демократичному суспільстві. Система стримувань і противаг гілок влади.

Парламентаризм. Конституційно-правовий статус парламенту. Формування й компетенція парламенту. Політична роль та функції парламенту. Класифікації парламентів. Особливості парламентських коаліцій. Парламент і виконавча влада.

Очільник держави і парламент. Президент і парламент як суб'єкти політики та політичні гравці. Значення та основні функції.

Сукупність органів судової влади.

Основні поняття теми:

інститут соціальний, інститут політичний, інститут державний, державний орган, влада, поділ влад, стримувань і противаг система, парламент, президент.

Тема 10. Порівняльне дослідження політичних партій та партійних систем.

Політична партія та її сутність. Причини та умови виникнення політичних партій. Структура політичної партії: ядро (керівні органи вищої і нижчої ланок, партійні лідери, активісти), рядові члени партії та прибічники.

Типології політичних партій. Партії авангардного типу і парламентарні, демократичні і тоталітарні, класові і народні, революційні і реформістські, масові і кадрові, правлячі і опозиційні, легальні і нелегальні, світські і релігійні; партії консервативні, соціалістичні, комуністичні.

Місце і роль політичних партій в політичній системі суспільства. Партійні системи і їх типологія: альтернативні та не альтернативні партійні системи. Різновиди багатопартійних систем: однопартійна, двопартійна, багатопартійна системи. Сутність політичного плюралізму.

Сутність партійної системи. Критерії багатопартійності. Основні типи партійних систем сучасності.

Взаємовідносини держави, політичних партій та громадських організацій.

Основні поняття теми:

партія політична, партій типологія, тип партії, політична система, партійна система, плюралізм, багатопартійність.

Тема 11. Порівняльне дослідження виборчих систем.

Політична участь. Види та форми політичної участі.

Ідея виборності. Участь громадян у формуванні представницьких органів держави.

Сутність і типології виборчих систем світу. Становлення сучасних виборчих систем. Виборча система й політичне життя суспільства. Ценз.

Види виборчих систем.

Взаємозв'язок форм правління, партійних та виборчих систем держави. «Закони» М.Дюверже.

Основні поняття теми:

участь політична, виборність, орган представницький, виборча система, ценз.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиниць	Модуль I		Модуль II		Модуль III	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	3	3	5	5	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	2	2
3	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	2	20	2	20
4	Відвідування практичних занять	1	-	-	5	5	-	-
5	Робота на практичних заняттях	10	-	-	5	50	-	-
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		30	7	44	21	112	9	55
Максимальна кількість балів		211						
Розрахунок коефіцієнта		60/211=0,284						

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основною і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- підготовка творчих робіт (есе, виступу на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами та заліком.

Контроль виконання самостійної роботи відбувається при обговореннях на семінарах, при написанні модульних контрольних робіт, ПМК.

Критерії оцінювання – кожна робота оцінюється у 5 балів.

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1.	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2.	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бали
3.	Обґрунтування висновків	0,5 бали
4.	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5.	Обсяг виконаної роботи	0,5 бал

Завдання для самостійної роботи за темами:

№ з/п	Назва творчих завдань	Кількість годин	Бали
1	Політологія – наука про політику і політичну владу в усіх її проявах, спосіб її організації і діяльності.	2	5
2	Порівняння політичних систем на підставі аналізу інституту держави.	2	5
3	Порівняння як метод наукового аналізу. Сутність та методологічні проблеми порівняння.	4	5
4	Методологічне та політико-практичне значення теорії політичних систем.	2	5
5	Сутність держави, державної влади	1	5
6	Сучасні тенденції розвитку різних форм правління.	1	5
7	Вимір політичних режимів.	1	5
8	Політична культура як основний чинник, що визначає політичну поведінку індивідів і соціальних спільностей, надаючи їм певного змісту і спрямування.	2	5
9	Сутність та характеристика основних державних інститутів.	2	5
10	Взаємовідносини держави, політичних партій та громадських організацій.	3	5
11	Взаємозв'язок форм правління, партійних та виборчих систем держави. «Закони» М.Дюверже	2	5
Разом		22	55

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквиум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.
- б) *Методи письмового контролю*: вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.
- в) *Комп'ютерного (дистанційного) контролю*: мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.
- г) *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- Методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- Комп'ютерного контролю: тестові програми.
- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань до підсумкового контролю

1. Порівняльна політологія як науковий напрямок.
2. Місце порівняльної політології в системі політичних дисциплін.
3. Об'єкт і предмет порівняльної політології.
4. Функції порівняльної політології.
5. Практичне значення порівняльної політології.
6. Чикагська школа в порівняльній політології.
7. «Старий» та «новий» інституціоналізм.
8. Біхевіористський період розвитку порівняльної політології.
9. Постбіхевіористський період розвитку порівняльної політології.
10. Сучасний етап розвитку порівняльної політології.
11. Використання сучасних інформаційних технологій у порівняльній політології.
12. Теорії середнього рівня у порівняльній політології.
13. Сутність та загальна характеристика порівняльного методу.
14. Порівняння та експеримент.
15. Класифікація порівняльних політологічних досліджень.
16. Основні етапи порівняльного дослідження.
17. Методи збирання й обробки інформації в порівняльному дослідженні.
18. Методика проведення порівняльного дослідження.
19. Методика Д. Баррі.
20. Методика М. Догана.
21. Послідовність порівняльного аналізу.
22. Держава як об'єкт порівняльного політологічного дослідження.
23. «Перший», «другий» та «третій» світи.
24. Класифікація «Захід»-«Схід» у порівняльній політології.
25. Класифікація країн за критерієм економічного розвитку.
26. Класифікація країн за критерієм політичного розвитку.
27. Класифікація країн за критерієм розвитку політичної культури.
28. Типологія політичної культури Г. Алмонда і С. Верби
29. Типологія політичної культури Є. Вятра.

30. Індекс політичного розвитку Ф.Катрайта.
31. Індекс недемократичної дії Д.Нейбауера.
32. Індекс демократизації Т.Ванханена.
33. Індекс свободи «Freedom House».
34. Політична система як об'єкт порівняльного політологічного дослідження.
35. Типологія політичних систем Г.Алмонда.
36. Типологія політичних систем Р.Даля.
37. Типологія політичних систем Ч.Ендрейна.
38. Класифікація демократичних режимів.
39. Класифікація недемократичних режимів.
40. Типологія форм правління А.Лейпрахта.
41. Еволюція форм правління.
42. Деволюція.
43. Федералізація в сучасному світі.
44. Парламентаризм.
45. Парламент і групи інтересів.
46. Диференціація повноважень очільника держави в залежності від форми правління.
47. Типологія форм політичного устрою
48. Типологія форм політичного режиму.
49. Типології політичних партій і партійних систем.
50. Виборчі системи.
51. Порівняльні дослідження політичних партій.
52. Порівняльні дослідження партійних систем.
53. «Криза» партій.
54. «Закони» М. Дюверже.
55. Порівняльна політологія та міжнародні відносини.
56. Порівняльна політологія та екологічні рухи.
57. Порівняльна політологія та нові альтернативні рухи.
58. Порівняльна політологія та гендер.
59. Порівняльна політологія та політична культура.
60. Порівняльна політологія та масова ідентичність.

6.6 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 90 год., із них: лекції – 22 год., семінарські заняття – 10 год., практичні заняття – 10 год., модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 22 год., семестровий контроль – 20 год.

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми)	Лекції (бали)	Семінарські заняття Практичні заняття (теми)	СЗ ПЗ (бали)	СР (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)
Модуль I 0-44	Тема 1. Порівняльна політологія як напрямок політичної науки.	1	Семінарське заняття 1. Порівняльна політологія – теорія, практика, проблематика досліджень.	0-11	0-5	МКР 0-25	
	Тема 2. Порівняльна політологія – теорія, практика, проблематика досліджень.	1			0-5		
	Тема 3. Порівняльний метод та методика порівняльного політологічного дослідження. Категоріальний апарат.	1			0-5		
Модуль II 0-112	Тема 4. Порівняльне дослідження політичних систем.	1	Семінарське заняття 2-3. Методика порівняльного політологічного дослідження	0-22	0-5	МКР 0-25	екзамен
	Тема 5. Порівняльне дослідження політичного устрою.	1	Практичне заняття 1. Порівняльне регіональне дослідження політичних систем Європи.	0-11	0-5		
	Тема 6. Порівняльне дослідження форм правління.	1	Практичне заняття 2. Порівняльне регіональне дослідження політичних систем Азії.	0-11	0-5		
	Тема 7. Порівняльне дослідження політичних режимів.	1	Практичне заняття 3. Порівняльне регіональне дослідження політичних систем Африки.	0-11	0-5		
	Тема 8. Порівняльне дослідження політичної культури.	1	Практичне заняття 4-5. Порівняльне регіональне дослідження політичних систем пострадянського простору.	0-22	0-5		
Модуль III 0-85	Тема 9. Порівняльне дослідження державних інститутів.	1	Семінарське заняття 4-5. Порівняльне дослідження політичних партій, партійних та виборчих систем.	0-22	0-5	МКР 0-25	
	Тема 10. Порівняльне дослідження політичних партій та партійних систем.	1			0-5		
	Тема 11. Порівняльне дослідження виборчих систем.	1			0-5		

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Політологічний енциклопедичний словник: / За ред. Ю.С.Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. К.: Генеза, 2004.
2. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.] Харків: Право, 2018.
3. Загородній Ю.І. Політична соціалізація студентської молоді в Україні: досвід, тенденції, проблеми. Київ : Генеза, 2001.
4. Горбач О. Н. Політологія : навч. посіб. Львів : 2016.
5. Філософія, політологія, соціологія. Практикум для самостійної роботи студентів: навч. посіб. / [А. В. Сакун та ін.] Київ, 2017.
6. Панасюк Л.В. Політологія: схеми і таблиці до курсу. К., 2007.

б) додаткові:

1. Рудич Ф. М. Порівняльна політологія : Навч. посіб. К. : МАУП, 2006.
2. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / За ред. Ф. М. Рудича: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. К., 2002.
3. Сравнительная политика. Основные политические системы современного мира / Под общ. ред. В.С.Бакирова, Н.И.Сазонова. Х.: ХНУ им. В.Н.Карамзина, 2005.
4. Зеленько Г. «Навздогінна модернізація»: досвід Польщі та України. К., 2003.
5. Батенко Т. Королі СНД: Портрети дванадцяти президентів (тенденції та закономірності розвитку в пострадянському просторі). Львів: Кальварія, 2000.
6. Брусиловська О. Системні трансформації посткомуністичних країн Європи. 1989-2009. Одеса : Астропринт, 2011.
7. Геффернен Майкл. Значення Європи. Географія та геополітика. К., 2011.
8. Горбатенко В.П. Політологія прогнозування. К., 2005.
9. Політичні партії України. В 3-х томах. К., 2005.
10. Скрипнюк О. Демократія: Україна і світовий вимір. К., 2006.
11. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії. К., 2007
12. Сарторі Джовані. Порівняльна конституційна інженерія: Пер. з 2-го англ. видання. К.: Арттек, 2001.
13. Ребкало В. А., Шкляр Л. Є. Політичні інститути в процесі реформування системи влади. К.: Вид-во НАДУ. Міленіум, 2003.

в) англомовні:

1. Alison F. Smith (2020). Political Party Membership in New Democracies: Electoral Rules in Central and East Europe. Palgrave Macmillan. 187 p.
2. Hague, Rod. (2017). Political science: a comparative introduction. pp. 200–214.
3. Cruz, Cesi (2018). Social Networks and the Targeting of Vote Buying. Comparative Political Studies. №52 (3): 382–411.

4. Bawn, Kathy, Cohen, Martin, Karol, David, Masket, Seth, Noel, Hans, Zaller, John. 2012. A Theory of Political Parties: Groups, Policy Demands and Nominations in American Politics. *Perspectives on Politics*. 10 (3): pp.571–97.
5. Morlino, Leonardo (2017). *Political science: a global perspective*. Berg-Schlosser, Dirk., Badie, Bertrand. London, England. pp. 64–74.
6. Enli, Gunn (2017). Twitter as arena for the authentic outsider: exploring the social media campaigns of Trump and Clinton in the 2016 US presidential election. *European Journal of Communication*. №32 (1): 50–61.
7. Palgrave Macmillan (2021) *The statesman's yearbook 2022: the politics, cultures and economies of the world*. London: Palgrave Macmillan. 1430 p.
8. World Bank (2017). *Atlas of Sustainable Development Goals 2017: From World Development Indicators* World Bank Publications. 131 p.